

TALHIÈRS

DICCIONARI
DE
MAS

Constitucion d'una basa iconografica per l'ensenhament de l'istòria en cicle 3

Marie Lorente - 2016

*Projècte menat al CIRDÒC dins
l'encastre del Màster 2 « Mestièrs de
la cultura e del patrimòni en país
d'Òc » - Universitat de Tolosa Il Jean
Jaurès*

IV- Edat Mejana

Presentacion :

L'Edat Mejana se devesís en tres periòdes :

- la nauta Edat Mejana comença a la casuda de l'Empèri roman d'Occident e s'acaba al sègle XI;
- l'Edat Mejana centrala, cobrís lo periòde feudal;
- l'Edat Mejana tardiva, del sègle XIV al sègle XV.

La partida que vos prepausi s'acaba amb la debuta de la societat feudala (sègle XI).

S'adreïça a las classas de CM1 amb una banca d'imatges que cobrís las dinastias dempuèi los Merovingians fins als Capecians.

1-Historia francorum

Descripcion : Manuscrit de Gregòri de Tors, fin del sègle VII, BnF, département des manuscrits (section occidentale) latin 17655, Fol. 79v.

Sorsa : fotografia de la BnF, genièr de 2008

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gr](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gr%C3%A9goire_de_Tours_Historia_Francorum_Fol._79v_initiale_orn%C3%A9e_A.jpg)

[%C3%A9goire de Tours Historia Francorum Fol. 79v initiale orn%C3%A9e A.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gr%C3%A9goire_de_Tours_Historia_Francorum_Fol._79v_initiale_orn%C3%A9e_A.jpg)

Domeni public

Tèxt :

Gregòri de Tors (539-594), evesque de Tors e istorian, es considerat coma lo « paire de l'istòria nacionala dels Francs » . *Historia francorum* es la sorga mai importanta qu'ajam suls regnes dels Merovingians.

2-Carta Conquistas francas en Gàllia (486-511)

Descripcion : Carta de las conquistas francas en Gàllia de 486 a 511, jos lo regne de Clodovèu.

Sorsa : Romain0, d'aprèp lo fons de carta d'*historicaire*, abril de 2009

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Les conqu%C3%AAtes franques en Gaule](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Les_conqu%C3%AAtes_franques_en_Gaule_%28486_-_511%29.svg)

[%28486 - 511%29.svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Les_conqu%C3%AAtes_franques_en_Gaule_%28486_-_511%29.svg)

Domeni public

3-Armis et armaduras francas (sègles V-VI)

Descripcion : francisca, espata, escramasax e casco franc. Musèu nacional de Nurembèrg, Alemanha

Sorsa : Altaipanther, genièr de 2009

https://en.wikipedia.org/wiki/Franks#/media/File:Frankish_arms.JPG

Domeni public

Tèxt :

A la fin del sègle IV, los Francs salis son federats a l'Empèri roman. Vòl dire que son ligats per una aliança. Los Francs recebon un territòri e en escambi devon ajudar a protegir l'Empèri dels barbares. En 481, Clodovèu ven lo primièr rei dels Francs e se lança a la conquista de territòris novèls ocupats per d'autres pòbles germanics. Los Merovingians son la dinastia eissida dels Francs salis. En 511, Clodovèu morís e daissa a sos filhs un reialme vast.

4-Baptisme de Clodovèu a Rems

Descripcion : Placa de religatura d'evòri de la fin del sègle IX, Musèu de Picardia, Amiens. Batisme de Clodovèu (496-498) a Rems per sant Remès.

Sorsa : Pethrus, abril de 2010

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Saint_Remy_baptise_Clovis.jpg

Domeni public

Tèxt :

Per assetar son autoritat, Clodovèu se convertís al crestianisme. Aital, obten lo sosten de la Glèisa, de la nauta aristocràcia crestiana e son poder es legitimat. En 496 o 498, se fa batejar a Rems per l'evesque sant Remès.

5-Batesta de Peitieu

Descripcion : *Bataille de Poitiers en octobre 732*, de Charles de Steuben, 1837, Musèu de Versalhas.

Sorsa : autor de la fotografia inconegut

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Steuben_-_Bataille_de_Poitiers.png

Domeni public

Tèxt :

L'administracion del palais reial es fisat a d'oficièrs palatins. Son de fidèls del rei. Lo *major domus* o cònse del palais ocupa la mai nauta fonccion dels oficièrs. Prenon fòrça importància quora los "reis fenhants" arriuan al poder. Son sonats aital per çò que perdon de poder en daissant la direccion de la guèrra a l'aristocràcia franca. En 732, lo cònse del palais, Carles Martel, arrèsta los Arabs a Peitieu e aquesís de poder. A partir de 737, regna sul reialme unificat d'un biais illegitim.

6-Espandiment de l'Empèri franc

Descripcion : Carta de l'espandiment de l'Empèri franc entre 481 e 814.

Sorsa : Sémhur, octobre 2007

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Frankish_Empire_481_to_814-fr.svg

CC-BY-SA

Tèxt :

En 751, Pepin lo Brèu, filh de Carles Martel, es sacrat rei aprèp aver assegurat la fonccion de cònse del palais. Es a partir d'aquela data que los Carolingians remplaçan oficialament los Merovingians. Lo mai conegut de la dinastia carolingiana es Carlesmanhe, filh de Pepin lo Brèu. Carlesmanhe regna sus un reialme unificat gràcias a Carles Martel. Son regne (771-814) es marcat per de conquistas novèlas, agrandís lo reialme franc. Es tanben un grand defensor del crestianisme e convertís los pòbles que somet.

Torna organizar lo territòri en comtats, encoratja lo desenvolopament de l'instruccion (amb l'*Admonitio generalis*), del comèrci, de las arts e del saber.

A la mòrt de Carlesmanhe, l'Empèri es vast e compren una granda partida de l'Euròpa.

Son filh, Loís lo Piós, afeblís la poténcia fonsièra dels Carolingians. En 843, lo Tractat de Verdun parteja l'Empèri entre los tres fils de Loís lo Piós :

- la Francia occidentala;
- la Francia orientala;
- la Lotaríngia;

Es la debuta de la dissolucion de l'Empèri carolingian e de la Francia occidentala que balharà naissença a la França.

7-Sacre de Carlesmanhe

Descripcion : *Sacre de Charlemagne*, enluminadura de Jean Fouquet, 1455-1460, Grandes Chroniques de France, Bnf, Manuscrits, Français 6465, fol. 89v.

Sorsa : <http://expositions.bnf.fr/fouquet/grand/f008.htm>

Domeni public

Tèxt :

Lo 25 de decembre de 800, Carlesmanhe se fa coronar e sacrar emperaire d'Occident per lo papa Leon III a Sant Pèire de Roma. Rei dels Francs e dels Lombards, Carlesmanhe reconstituís aital l'Empèri roman d'Occident e l'Empèri crestian.

La sacralizacion es diferenta del coronament. Lo sacre es una ceremonia religiosa que balha al rei un aspècte sacrat e divenc. Lo coronament es un acte civil, una mena d'acòrdi politic passat entre lo rei e lo pòble ont lo sobeiran recep una corona.

8-Carta de França en 987

Descripcion : Carta del reialme franc en 987.

Sorsa : fach per Bourrichon, mai de 2008, sobre lo fons de carta [Image:France blank.svg](#)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Le_royaume_des_Francis_sous_Hugues_Capet-fr.svg

9-Ugon Capet

Descripcion : Coronament d'Ugon Capet, rei de França, Bnf, Français 2615, fol. 148v.

Sorsa : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sacre_Hugues_Capet_1.jpg

eissit de Grandas Cronicas de França.

Domeni public

Tèxt :

En 987, lo darrièr rei caroligian, Loís V, morís sens enfants per tornar préner lo poder. Aquela meteissa annada, Ugon Capet, duc dels Francs, se fa elegir rei (987-996). Son domeni reial es estrech, los senhors son poderoses gràcias a lors vastes fèus (= domeni terrenal balhat pel rei a un senhor per lo mercejar d'un servici rendut).

Lo regne dels Capecians es marcat per un expandiment del domeni reial. La construccion territoriala del reialme de França se fa per de jòcs d'alianças, per eiretatge e per una politica de crompa de senhoriá.

10-Omenatge vassalic

Descripcion : Miniatura representant un omenatge vassalic, Archius departamentals de Perpinhan

Sorga : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hommage_au_Moyen_Age_-_miniature.jpg

Domeni public

Tèxt :

La societat feudala comença al sègle X e s'acaba al sègle XIII. Lo poder e lo territòri son partejats entre senhors. Cadun possedís un domeni nomat "fèu". Aquela societat es eissida d'un poder reial afeblit. Los mai poderoses, los grands senhors, possedisson un castel e de tèrras. Los vassals d'aqueles son protegits e ligats a eles per un jurament de fidelitat, un omenatge vassalic.

La societat a tres òrdres :

- los senhors e los cavalièrs, fan la guèrra e protegisson las gens;

- lo clergat, prega per totes las classas socialas;
- los païsans o vilans, representan entre 80% e 90% de la poblacion, trabalhan la tèrra per noirir las gens.

Cada òrdre es necessari dins la societat feudala.